

Sygn. akt III AUa 576/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Białecka
Sędziowie:	SSA Jolanta Hawryszko (spr.) SSA Urszula Iwanowska
Protokolant:	St. sekr. sąd. Elżbieta Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2012 r. w Szczecinie

sprawy (...) Spółki z o.o. w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o wysokość składki

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 17 maja 2012 r. sygn. akt VI U 1274/11

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 576/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 lipca 2011 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podwyższył stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązującą płatnika składek (...) Spółka z o.o. w S. w roku składkowym obejmującym okres: od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. o 50 %. Zdaniem ZUS w tym roku składkowym nastąpiło zniżenie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, o którym mowa w art. 34 ust. 1 i 3 ustawy dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. z 2009 r. Dz. U. Nr 167, poz. 1322 ze zm.), to jest błędnie ustalono grupę działalności, do której płatnik należy. Organ rentowy wskazał, że według podanego kodu PKD stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe we wskazanym okresie powinna wynosić 1,47 %, natomiast po podwyższeniu 2,21 %.

W odwołaniu od decyzji (...) Spółka z o.o. w S. zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj. art. 34 ust. 1 i 3 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego niewłaściwe

zastosowanie i przyjęcie, że nastąpiło zniżenie wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, podczas gdy to nie miało miejsca oraz naruszenie przepisów postępowania mogących mieć istotny wpływ na wynik sprawy, tj. art. 7, 77 § 1 i 80 w zw. z art. 180 k.p.a. poprzez brak przeprowadzenia postępowania dowodowego w zakresie umożliwiającym zbadanie wszystkich okoliczności sprawy oraz błędne ustalenie stanu faktycznego przez przyjęcie, że Spółka zaniżyła wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, podczas gdy wysokość składki została ustalona w sposób prawidłowy. Płatnik wniósł o zmianę decyzji w całości i ustalenie, że Spółka w sposób prawidłowy ustaliła wysokości stawki na ubezpieczenie wypadkowe w okresie od 1 kwietnia 2011 r. do dnia 31 marca 2012 r., obciążenie ZUS kosztami postępowania, rozpoznanie sprawy także pod nieobecność płatnika oraz dopuszczenie dowodów wskazanych w treści niniejszego odwołania.

Wyrokiem z dnia 17 maja 2012 r. Sąd Okręgowy w Szczecinie VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe obowiązująca płatnika składek (...) sp. z o.o. w S. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. nie ulega podwyższeniu o 50 %.

Sąd okręgowy ustalił, że (...) sp. z o.o. w S. w roku składkowym obejmującym okres od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. zgłaszała do ubezpieczenia wypadkowego przeciętnie powyżej 9 ubezpieczonych, w związku z czym stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe powinna być wyliczona przez płatnika według kodu PKD z aktualnego zaświadczenia o nadaniu identyfikatora REGON. W dokumencie ZUS P IWA (informacji o danych do naliczenia składki na ubezpieczenie wypadkowe) za 2010 r. (...) Sp. z o.o. w S. podała kod PKD 5829Z oraz wykazała 28 ubezpieczonych. W dokumencie ZUS P IWA (informacji o danych do naliczenia składki na ubezpieczenie wypadkowe) za 2011 r. (...) Sp. z o.o. w S. podała kod PKD 5829Z oraz wykazała 33 ubezpieczonych. W deklaracji ZUS DRA za kwiecień 2011 r. (identyfikator 01.04.2011) złożonej w dniu 12 maja 2011 r. (...) Sp. z o.o. w S. wskazując 31 ubezpieczonych określiła stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe jako 1,20 %. W deklaracjach ZUS DRA za maj 2011 r. (identyfikator 01.05.2011) złożonej w 13 czerwca 2011 r. oraz za czerwiec 2011 r. (identyfikator 01.06.2011) złożonej 11 lipca 2011 r. (...) Sp. z o.o. w S. wskazując odpowiednio 32 i 31 osób ubezpieczonych określiła stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe jako 1,47%. W latach 2010 - 2011 usługi księgowe na rzecz (...) Sp. z o.o. w S. świadczyła Kancelaria (...) sp. z o.o. w S.. Naliczaniem list płac zgodnie z przesłanymi przez Spółkę zestawieniami, sporządzaniem miesięcznych deklaracji rozliczeniowych do ZUS na rzecz E. K. zajmowała się R. R.. Wypełniając deklarację za kwiecień 2011 r. R. R. wskazała stopę procentową 1,2 % - w dotychczasowej wysokości wskazywanej w poprzednich miesiącach, kierując się terminem wypłaty wynagrodzeń – ponieważ wynagrodzenia marcowe zostały wypłacone w dniu 10 kwietnia zastosowana została stara stawka w deklaracji rozliczeniowej w odniesieniu do marcowych wynagrodzeń. Według kodu PKD oraz liczby ubezpieczonych stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe w okresie od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. w przypadku spółki powinna wynosić 1,47 %. Przez cały ten rok składkowy w składanych do ZUS dokumentach spółka prawidłowo ustalała liczbę ubezpieczonych oraz grupę działalności.

Sąd okręgowy zważył, że materialnoprawną podstawę zastosowania sankcji w postaci wymierzenia składki na ubezpieczenie wypadkowe w roku składkowym trwającym od 1 kwietnia 2011 r. do 31 marca 2012 r. w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej w sposób prawidłowy stanowi art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 167 poz. 1322 ze zm.). Zasady ustalenia i wymiaru składki określają przepisy art. 27, art. 28 oraz art. 31 powołanej ustawy. Dane, o których mowa w art. 31 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych to te dane, na których podstawie ustala się dla danego płatnika wysokość wskaźnika korygującego (częstość poszkodowanych w wypadkach przy pracy ogółem, częstość poszkodowanych w wypadkach przy pracy śmiertelnych i ciężkich, częstość zatrudnienia w warunkach zagrożenia, dane identyfikacyjne płatnika składek, rodzaj działalności według PKD, liczbę ubezpieczonych zgłoszonych do ubezpieczenia wypadkowego, adres płatnika składek). Dane te przekazała ubezpieczona spółka do ZUS, stosownie do ciążącego na niej obowiązku, na druku ZUS IWA w dniu 27 stycznia 2011 r. i prawdziwości wszystkich wskazanych tam danych, łącznie z określeniem kodu rodzaju działalności według PKD (5829Z działalność wydawnicza w zakresie pozostałego oprogramowania) wg

załącznika do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Działalności (Dz.U. Nr 33, poz. 289) sam organ rentowy nie kwestionował. W ocenie sądu okręgowego, płatnik nie przekazał do ZUS nieprawidłowych danych, tj. wprowadzających Zakład w błąd, istotnych dla ustalenia wysokości wskaźnika korygującego danych, ani też nie zataił danych istotnych, a jedynie błędnie ustalił obowiązującą go wysokość stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe. W szczególności, zniżenie przez spółkę wysokości wskaźnika korygującego przez przyjęcie wskaźnika w dotychczasowej wysokości (1,20%) wynikało z niezrozumienia przepisów i niewłaściwej ich interpretacji. Podkreślić należy, że już w deklaracji rozliczeniowej ZUS DRA dotyczącej maja 2011 r. spółka wskazała prawidłową wysokość procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe - 1,47 %, co jak wyjaśniła odwołująca spowodowane było faktem, że stopa procentowa składki na ubezpieczenie wypadkowe uległa zmianie od dnia 1 kwietnia 2011 r., a więc w podwyższonej wysokości obejmowała wynagrodzenie należne za pracę świadczoną od kwietnia 2011 r. Taka sytuacja zdaniem sądu okręgowego nie wyczerpuje hipotezy normy prawnej zawartej w art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej, a zatem brak jest podstaw do ustalenia dla ubezpieczonej spółki stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wyższej o 50 %. W ocenie sądu, na wysokość płaconych składek wypadkowych, ma rzeczywisty wpływ wskazana przez spółkę na druku ZUS IWA ilość ubezpieczonych i kod działalności PKD, a te zostały przez Spółkę podane rzetelnie i prawidłowo.

W apelacji od powyższego wyroku organ rentowy zarzucił naruszenie prawa materialnego – art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych poprzez jego błędną wykładnię, czego skutkiem było jego błędne zastosowanie i uchylenie obowiązku podwyższenia o 50 % składki na ubezpieczenie wypadkowe określone zaskarżoną decyzją organu rentowego z dnia 26 lipca 2011 r.

Zdaniem skarżącego nie można przyjąć jako okoliczności usprawiedliwiającej płatnika, błędną interpretację przepisu, która to okoliczność wyłącza odpowiedzialność płatnika i brak podstaw do zastosowania sankcji w postaci zwiększonej składki. Dla zastosowania sankcji z art. 34 ust 1 jest wymagane stwierdzenie wadliwego zgłoszenia danych, a taka sytuacja miała miejsce w niniejszej sprawie, co jest bezsporne i bez znaczenia jest termin wypłaty wynagrodzenia nawet do 10 dnia następnego miesiąca, gdyż termin uiszczenia składek tego płatnika jest do 15 każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. Nadto organ rentowy akcentował, że z treści art. 34 ust. 1 płynie domniemanie winy płatnika składek w sytuacji, gdy przekazane dane nie odpowiadają prawdzie, co też wpływa to na rozkład ciężaru dowodu. To płatnik składek ma wykazać, że zgłoszenie nieprawdziwych danych nastąpiło z przyczyn od niego niezależnych. Samo subiektywne przekonanie płatnika o prawdziwości złożonej informacji w deklaracji rozliczeniowej za kwiecień 2011 r. składanej 12 maja 2011 r. mimo ich obiektywnej nieprawdziwości nie zwalnia od odpowiedzialności z art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej. Apelujący wniósł o zmianę wyroku i oddalenie odwołania, ewentualnie uchylenie wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie. Sąd okręgowy prawidłowo ustalił stan faktyczny sprawy i dokonał właściwej jego subsumpcji z przepisami prawa. Podstawę do zastosowania wobec płatnika stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe w wysokości 150 % stopy procentowej ustalonej w sposób prawidłowy stanowi art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. Nr 199, poz. 1673, ze zm. zwanej dalej ustawą wypadkową). Zgodnie z brzmieniem wskazanej regulacji, niewątpliwie podwyższenie stopy procentowej składki za nieprzekazanie danych lub przekazanie nieprawdziwych danych, o których mowa w art. 31 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych ma charakter represji. Sąd apelacyjny stoi jednak na stanowisku – wbrew twierdzeniom organu rentowego - że nie wskazany przepis nie pozwala na uznanie odpowiedzialność płatnika składek w każdym przypadku podania niewłaściwych danych, nawet gdyby prowadziło to do zniżenia wysokości należnych składek. Nie ma bowiem uzasadnienia dla automatycznego wymierzenia tej sui generis kary bez oceny okoliczności będących przyczyną wadliwości informacji. Wynikająca z przepisu sankcja będzie miała zastosowanie tylko do tego płatnika, który ponosi winę, nawet w jej najlżejszym stopniu, za przekazanie nieodpowiadających prawdzie danych. Ujawnienie takiego błędu w deklaracji pociąga za sobą obowiązek zapłacenia podwyższonej składki. Nie jest to jednak odpowiedzialność absolutna. Podzielając zapatrywanie Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z dnia 16 czerwca 2011 r. (I UK 15/11)

odnotować wypada, że pojęcie danych nieprawidłowych nie jest tożsame z pojęciem danych nieprawdziwych. W tym ostatnim przypadku chodzi o zawinione zachowanie płatnika, ukierunkowane na wprowadzenie organu rentowego w błąd, i jak dalej wywiedziono: art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej pozwala na zastosowanie sankcji w nim przewidzianej tylko w przypadku podania nieprawdziwych danych, a nie danych nieprawidłowych. Konkludując, Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawie o podwyższenie składki na ubezpieczenie wypadkowe nie można abstrahować od przyczyn i okoliczności, z powodu których jednostka wadliwie przekazała informacje. Stwierdzenie czy strona nie ponosi czy też ponosi odpowiedzialność na zasadzie art. 34 ust.1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych musi być podejmowane indywidualnie, przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, których dopiero łączna ocena może doprowadzić do konkluzji, że w tej konkretnej sprawie wymierzenie składki wypadkowej podwyższonej było zgodne lub nie do pogodzenia z normą prawną zawartą w powołanym przepisie i oceniane także przez pryzmat zaufania jednostki do państwa i stanowionego przez to państwo prawa.” Ostatecznie więc wyrażony pogląd wskazuje też na możliwość zwolnienia się z odpowiedzialności za podanie obiektywnie nieprawdziwych danych z przyczyn niezależnych (niezawinionych) przez płatnika.

Uwzględniając powyższe reguły sąd apelacyjny stwierdził, że zaskarżona decyzja została wydana z naruszeniem przepisów ustawy wypadkowej. Poza sporem jest bowiem, że płatnik, zgłaszający do ubezpieczenia wypadkowego co najmniej 10 osób, składając w dniu 12 maja 2011 r. deklarację ZUS DRA za kwiecień 2011 r. wskazał prawidłową liczbę ubezpieczonych oraz identyfikator 01 04.2011 oraz błędnie podał stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe jako 1,2 %, zamiast 1,47 %, co pozostało w związku z wadliwym założeniem, że skoro wynagrodzenie za poprzedni miesiąc jest wypłacane do 10 dnia następnego miesiąca, to deklaracja za kwiecień obejmowała wynagrodzenia należne za marzec. Nie można przy tym tracić z pola widzenia, że to od kwietnia 2011 r. podwyższono stopę procentową składki na ubezpieczenie wypadkowe należnej od płatnika. Dla oceny odpowiedzialności płatnika kluczowe jest jednak, że w dokumentach ZUS P IWA za 2010 r. oraz 2011 r. płatnik podawał właściwy kod PKD: 52829Z oraz nie budząc wątpliwości liczbę osób ubezpieczonych i niekwestionowane jest, że w związku z tym należna od niego stopa procentowa składki powinna wynosić 1,47 %. Płatnik nie przedstawił więc organowi żadnych nieprawdziwych danych, które mogłyby wpłynąć na wysokość stopy procentowej składki, a jedynie błędnie oznaczył stopę tej składki. To na podstawie prawidłowych informacji płatnika określono właściwą stopę procentową na składki z ubezpieczenia wypadkowego. Co zaś znamienne, wartość procentowa składki oczywiście nie stanowi danych w rozumieniu art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej (w związku z art. 31 ustawy wypadkowej), zatem co do zasady jej wadliwe oznaczenie nie mogło spowodować zaniżenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe, tym bardziej, że nie było zgodne z prawdziwymi danymi, które płatnik przedstawił. Błąd ten, w oparciu o prawdziwe informacje przekazane przez płatnika na druku ZUS IWA organ mógł z łatwością dostrzec i bynajmniej nie wynikał z wadliwego wskazania oznaczenia PKD i ustalenia grupy działalności, ani liczby zatrudnionych. Wyraźnie zatem brak jest podstaw dla założenia, że płatnik przekazał do organu rentowego nieprawidłowe – wprowadzające w błąd, a istotne dla ustalenia wysokości wskaźnika korygującego dane lub też aby zataił dane istotne. W efekcie takich ustaleń i wniosków organ rentowy nie był uprawniony do ustalenia dla płatnika stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe wyższej o 50 %, co prawidłowo przyjął sąd I instancji, z poszanowaniem treści art. 34 ust. 1 ustawy wypadkowej.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny, w oparciu o normę z przepisu art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.